

2023

TØNDER
KOMMUNE

§16a **Miljøgodkendelse** af husdyrbrug
Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer	6
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	6
4) Lokalisering og landskab	6
5) Ammoniak	6
6) Lugt	7
7) Øvrige emissioner og gener	8
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	10
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak	10
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger	11
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	11
D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	11
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	11
VILKÅR	12
HØRINGER	16
KLAGEVEJLEDNING	16
BILAG	17

INDLEDNING

Flemming Hansen har den 28. juni 2022 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 233494) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Derefter er der et afsnit der indeholder et ikke-teknisk resume der beskriver konsekvenserne for mennesker og miljø. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for udnyttelse af godkendelsen.

Historik

I 2013 er der meddelt tilladelse til udvidelse af dyrehold i eksisterende stalde. Tilladelsen bortfalder, når denne miljøgodkendelse efter § 16a udnyttes.

Miljøgodkendelse § 16a – 2023

Det ansøgte projekt omhandler ændring af dyrehold inden for de eksisterende rammer (overgang til stipladsmodellen). Det ansøgte projekt medfører ikke bygningsmæssige ændringer i stalde eller gødningslagre.

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 28. august 2023 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

- 676 m² – toklimastald, delvis spaltegulv til smågrise
- 390 m² – individuel opstaldning, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
- 911 m² – kassestier, delvis spaltegulv til søer (diegivende)
- 690 m² – løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
- 50 m² – delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv til slagtesvin
- 10 m² – fast gulv til slagtesvin
- 365 m² – fulddrænet gulv til flexgruppe: Søer og slagtesvin

Gødningsareal

1985 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

Projekterede anlæg - Ingen

Godkendelsen bygger på ansøgning nr. 233494 indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Dorte Fabrin
Miljømedarbejder

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 01-05-2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 443 af 01.05-2023 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 2243 af 29-11-2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger

Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund
Ejendomsnr.: 5500020652
CVR: 19450147
CHR: 95134

2) Kontaktoplysninger

Navn: Flemming Hansen
Adresse: Allerup Nord 8, 6520 Toftlund
Mobil: 40182812
E-mail: flemming@lindholm-maskinstation.dk

3) Rådgiver

Navn: Birgitte Madsen – Velas
Adresse: Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg
Mobil: 50801502
E-mail: bima@velas.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Ingen andre husdyrbrug med samdrift.

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur: Placering af staldanlæg mv.

Staldafsnit	Stald	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
1	1037 m ²	676 m ² – toklimastald, delvis spaltegulv til smågrise
2	751 m ²	390 m ² – individuel opstaldning, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
		61 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
3	1306 m ²	911 m ² – kassestier, delvis spaltegulv til søer (diegivende)
4	987 m ²	49 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
		690 m ² – løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
5	547	50 m ² – delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv til slagtesvin
		10 m ² – fast gulv til slagtesvin
		86 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
		169 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
GB1 2000 m ³	Flydende	510 m ²
Lagune 2000 m ³	Flydende	613 m ²
GB2 3600 m ³	Flydende	862 m ²

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 8-10

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til produktionsarealernes udformning og maximale størrelse. Det vurderes at ansøgers opmåling/beregning af produktionsarealet er tilstrækkelig.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 10

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers oplysninger og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 11

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkelig for de bygningsmæssige ændringer.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 11

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger er der ingen forbindelse til andre husdyrbrug.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 11

Tønder Kommune vurderer:

Alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 er overholdt

Da der ikke etableres nye bygninger i forbindelse med miljøgodkendelsen vurderes den ikke at have en væsentlig påvirkning af de landskabelige værdier.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur – Kongemose - ligger ca. 5 km sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er en mose i Allerup Krat ca. 2,4 km sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur er en mose ca. 150 m sydøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen fra husdyrbruget

er 0,0 kg N/ha/år for nudriften og 0,0 kg N/ha/år for 8-års driften. I begge tilfælde under beskyttelsesniveauet på 1 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Ingen områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 vil modtage en mer-depositionen > 1,0 kg ammoniak N/ha/år. Det ansøgte projekt vurderes på den baggrund ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområderne.

6) Lugt

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14-15 og 25

Der er foretaget en beregning af lugtgenæafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriteriet overholdt
 Kærmosevej 1	0	FMK	157	157	275,6	Ja
 Kærmosevej 4	0	FMK	157	157	217,7	Ja
 Skovsbjergvej 3	0	FMK	157	157	347,7	Ja
 Skovsbjergvej 4	0	FMK	157	157	244,6	Ja
 Skovsbjergvej 5A	0	FMK	157	157	131,4	Nej
 Skovsbjergvej 8	0	FMK	157	157	524,1	Ja
 Stenderup Byvej 2	0	FMK	157	157	298,1	Ja
 Kærmosevej 1	0	NY	364,3	364,3	277,7	Nej
 Kærmosevej 4	0	NY	364,3	364,3	218,1	Nej
 Skovsbjergvej 3	0	NY	364,3	364,3	349,9	Nej
 Skovsbjergvej 4	0	NY	364,3	364,3	246,5	Nej
 Stenderup Byvej 2	0	NY	364,3	364,3	299,5	Nej
 Toftlund Ejerlav, Toftlund	0	FMK	496,3	496,3	1176,7	Ja

Tabel: Lugtberegning

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt i forhold til byzone. I forhold til enkeltbolig er det ikke overholdt til en enkelt bolig og i forhold til samlet bebyggelse er det ikke overholdt til 5 boliger der hver især udløser samlet bebyggelse.

Samlet bebyggelse udløses når der er mere end 6 andre nabobeboelser uden landbrugspligt inden for en afstand af 200 m til den pågældende bolig.

Tønder Kommune kan fravige lugtgenekriterierne såfremt husdyrbruget overholder kriterierne for at fravige kravene jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen:

- Den vægtede gennemsnitsafstands er mere end 50 % af geneafstanden.
- Lugtemissionen i de enkelte staldafsnit øges ikke.

Beregningerne viser at 60 % - 96 % af lugtgeneafstanden overholdes til de beboelser, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er mere end 50 % af geneafstanden.

Der sker ingen udvidelse af produktionsarealerne i de enkelte stalde og dermed sker der heller ikke en forøgelse af lugtgenerne fra de enkelte stalde. Da kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 33 er opfyldt, vurderer Tønder Kommune at beskyttelsesniveauet for lugt kan fraviges.

Da flere naboer til husdyrbruget kan blive generet af lugt ved håndteringen af husdyrgødningen (herunder afgasset gylle), stilles der vilkår om, at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage. Der stilles også vilkår om at der ikke må omrøres i gyllebeholderne på lørdage samt søndage og helligdage og at der ikke må udpumpes gylle til beholderne lørdag søn- og helligdage.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14 og 20

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14 og 20

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 15 og 21

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 15 og 21

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16–17 og 20

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21-22

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning, samt til opbevaring og håndtering af affald, brændstof og kemikalier mm. Der stilles vilkår om at tagnedløbsbrønde skal sikres så gylle ikke kan afledes til drænsystemet ved uheld.

Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i nogen grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstofftanke skal stå på fast og tæt bund, så eventuel spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21 - 22:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om registrering af energi og vandforbrug.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management og egenkontrol.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17 - 18:

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at husdyrbrugets opbevaring og håndtering af spildevand er forsvarlig.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 15-16:

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om opbevaring af fast og flydende affald. Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16-17 og 21:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om at anlæg der er særligt energiforbrugende (ventilation og foderanlæg) skal kontrolleres og vedligeholdes så de altid kører energimæssigt optimalt. Der stilles vilkår om skift til lavenergibelysning når eksisterende er udtjente. Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17 og 21-22:

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget.

På baggrund den baggrund vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 18

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 4041 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 4041 kg N/år.

BAT fastholdes ved at der stilles vilkår om gulvsystemernes indretning.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 18

Tønder Kommune vurderer:

Afstanden fra husdyrbruget til den tyske grænse er ca. 34 km. På den baggrund vurderes der ikke at være grænseoverskridende virkninger.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbrug.

D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – side 7

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Nærmeste natura 2000-område er Kongemosen som er en del af Lindet skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov der ligger ca. 5 km vest-sydvest for husdyrbruget.

Beregninger viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,0 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger ca. 5 km mod vest-sydvest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Skovsbjergvej 5 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen):

Staldafsnit	Stald	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
1	1037 m ²	676 m ² – toklimastald, delvis spaltegulv til smågrise
2	751 m ²	390 m ² – individuel opstaldning, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
		61 m ² – fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
3	1306 m ²	911 m ² – kassestier, delvis spaltegulv til søer (diegivende)
4	987 m ²	49 m ² – fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
		690 m ² – løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
5	547	10 m ² – delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv til slagtesvin
		50 m ² – fast gulv til slagtesvin
		86 m ² – fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
		169 m ² – fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Søer og slagtesvin
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
GB1 2000 m ³	Flydende	510 m ²
Lagune 2000 m ³	Flydende	613 m ²
GB2 3600 m ³	Flydende	862 m ²

Tabel 1: Oversigt over stalde og dyr

Figur: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

HUSDYRBRUGETS ANLÆG
Stalde og anlæg

3. Staldene skal være indrettet med det staldsystem der fremgår af vilkår 1 og med et produktionsareal der ikke overstiger det der er angivet i vilkår 1

Gødningsopbevaring og -håndtering

4. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
5. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
6. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.
7. Der må ikke transporteres gylle og anden husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.
8. Gylle må ikke udpumpes lørdage, søn- og helligdage.
9. Gyllebeholderne må ikke omrøres på lørdage, søn- og helligdage.

Støj

10. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværtdi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

11. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
12. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lys

13. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

14. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 25 m fra gylleopbevaringslagre, skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle til drænsystemet.

Kemikalier og pesticider

15. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

16. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
17. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

18. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
19. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
  - Forbrug af el, vand og brændstof
  - Vedligeholdelse af ventilationsanlæg
  - Vedligeholdelse af foderanlæg

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

Affald

20. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
21. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

22. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og brændstof.
23. Ventilations- og foderanlæg skal vedligeholdes så anlæggene altid kører energimæssigt optimalt.

24. Der skal skiftes til lavenergibelysning i stalde, foderlade og maskinhus, når de eksisterende lyskilder er udtjente.

Vandforbrug

25. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
26. Der skal foretages en årlig opgørelse af husdyrbrugets vandforbrug.

HØRINGER

I de høring

Ansøgningen blev 10. marts 2023 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 690 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest mandag den 2. oktober 2023.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger

Miljøkonsekvensrapport til § 16a (søer, ikke IE-brug)

Stauninggård

Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund

Søer og smågrise i eksisterende stalde

Skema 233494 i www.husdyrgodkendelse.dk

Indsendt 28. juni 2022

Datablad

Ansøger og ejer	Flemming Hansen Allerup Nord 8 6520 Toftlund Kontaktperson på miljø sagen: Flemming Hansen Mobil: 4018 2812 Mail: flemming@lindholm-maskinstation.dk
Husdyrbrugets adresse	Skovsbjergvej 5, 6520 Toftlund
CVR-nummer	19450147
CHR-nummer	95134
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500020652
Matrikel-nr.	8 - Stenderup, Toftlund
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	233494
Konsulent	Velas I/S Miljørådgiver Birgitte Madsen bima@velas.dk, 50801502 Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg
Ansøgning indsendt	28. juni 2022

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Skovsbjergvej 5 i Toftlund. Det ansøgte omfatter justering af dyrehold i eksisterende stalde. Der ændres ikke på bygningerne.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved det justerede dyrehold.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	8
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	8
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	11
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	11
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed</i>	11
3.4.1 <i>Generelle afstandskrav</i>	11
3.5 <i>Ammoniakemission</i>	11
3.5.1 <i>Naturpunkter</i>	11
3.6 <i>Lugtemission</i>	13
3.6.1 <i>Kumulation til naboer</i>	13
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener</i>	13
3.7.1 <i>Støj, rystelser og vibrationer</i>	14
3.7.2 <i>Støv</i>	14
3.7.3 <i>Lys</i>	14
3.7.4 <i>Skadedyr</i>	15
3.7.5 <i>Transporter</i>	15
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	15
3.8.1 <i>Døde dyr</i>	15
3.8.2 <i>Affald</i>	16
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier</i>	16
3.8.4 <i>Energiforbrug (brugen af naturressourcer)</i>	16
3.8.5 <i>Vandforbrug</i>	17
3.8.6 <i>Restvand</i>	17
3.9 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	18
3.10 <i>Grænseoverskridende virkninger</i>	18
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	19
4.1 <i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter</i>	19
4.2 <i>Begrænsning af ammoniakemission</i>	19
4.3 <i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	19

4.4	<i>Lugtgener for omboende</i>	20
4.5	<i>Støjgener samt rystelser og vibrationer</i>	20
4.6	<i>Støvgener</i>	20
4.7	<i>Lyspåvirkninger</i>	21
4.8	<i>Skadedyr</i>	21
4.9	<i>Transporter</i>	21
4.10	<i>Energi</i>	21
4.11	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	22
4.12	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	22
4.13	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	22
4.14	<i>Alternative løsninger</i>	23
4.15	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	23
5.	Konklusion	23
6.	Bilag	24

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer en justering af dyreholdet i de eksisterende stalde. Der ændres ikke på bygningerne. Projektet er en optimering af udnyttelsen af de eksisterende rammer.

Da der ikke bygges nyt, og da der er tale om justering af dyreholdet, der afspejler udvikling i efterspørgsel og effektivitet, er der ikke overvejet alternative løsninger – for eksempel anden placering af bygninger.

2. Ikke-teknisk resume

Nudrift og det ansøgte projekt

På ejendommen er der i dag tilladelse til 610 søer m. grise til fravæning 7,2 kg, 20.060 smågrise (7,2-30 kg) og 554 slagtesvin/polte (30-106 kg). Tilladelsen er fra 2013.

Det ansøgte projekt medfører ikke bygningsmæssige ændringer i stalde eller gødningslagre. Det ansøgte projekt omhandler ændring af dyrehold inden for de eksisterende rammer. Formålet med ansøgningen er primært at overgå til de nye regler for miljøgodkendelser, hvor der ikke gives tilladelse til et bestemt antal dyr med en bestemt vægt, men derimod til et produktionsareal (det areal som dyrene har adgang til). Herved kan dyreholdet løbende justeres, så det passer til købernes efterspørgsel. Det forventes, at dyreholdet fremover vil ligge på ca. 650 årssøer, 21.000 smågrise og 1.200 polte/svin. Ændringen i antallet af polte/svin skyldes ikke en egentlig ændring i dyreholdet, men snarere en korrektion af måden man skelner mellem søer, svin og polte. Det maksimale antal dyr på ejendommen reguleres fremover ikke af miljøgodkendelsen, men af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler og pladskrav.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregningerne viser, at projektet ikke resulterer i øget lugt. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer og byer er overholdt. For nærmeste nabo og nærmeste samlet bebyggelse er der søgt om dispensation, hvilket er muligt, på grund af den uændrede lugtgeneafstand. For at minimere lugtgener holdes ejendommen ryddelig.

Landskab

Der opføres ikke nye bygninger. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil påvirke landskabet. Ejendommen ligger relativt skjult bag beplantning.

Påvirkning af natur

Beregningerne viser, at projektet ikke resulterer i øget ammoniakemission. Ejendommen ligger ca. 5 km fra natur beskyttet efter EU-regler (såkaldt kategori 1 natur) og ca. 5 km fra nærmeste natur beskyttet efter danske nationale regler (såkaldt kategori 2 natur). Beregningerne viser, at ingen af de to naturtyper vil få en merbelastning som følge af projektet, og naturområderne vil ikke modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget. For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 4041 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gyllekøling e.l. I det konkrete projekt overholdes kravet til maksimal ammoniakudledning uden brug af ekstra ammoniakreducerende teknologier, fordi der ikke bygges nyt.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, samt placering i forhold til omgivelserne.

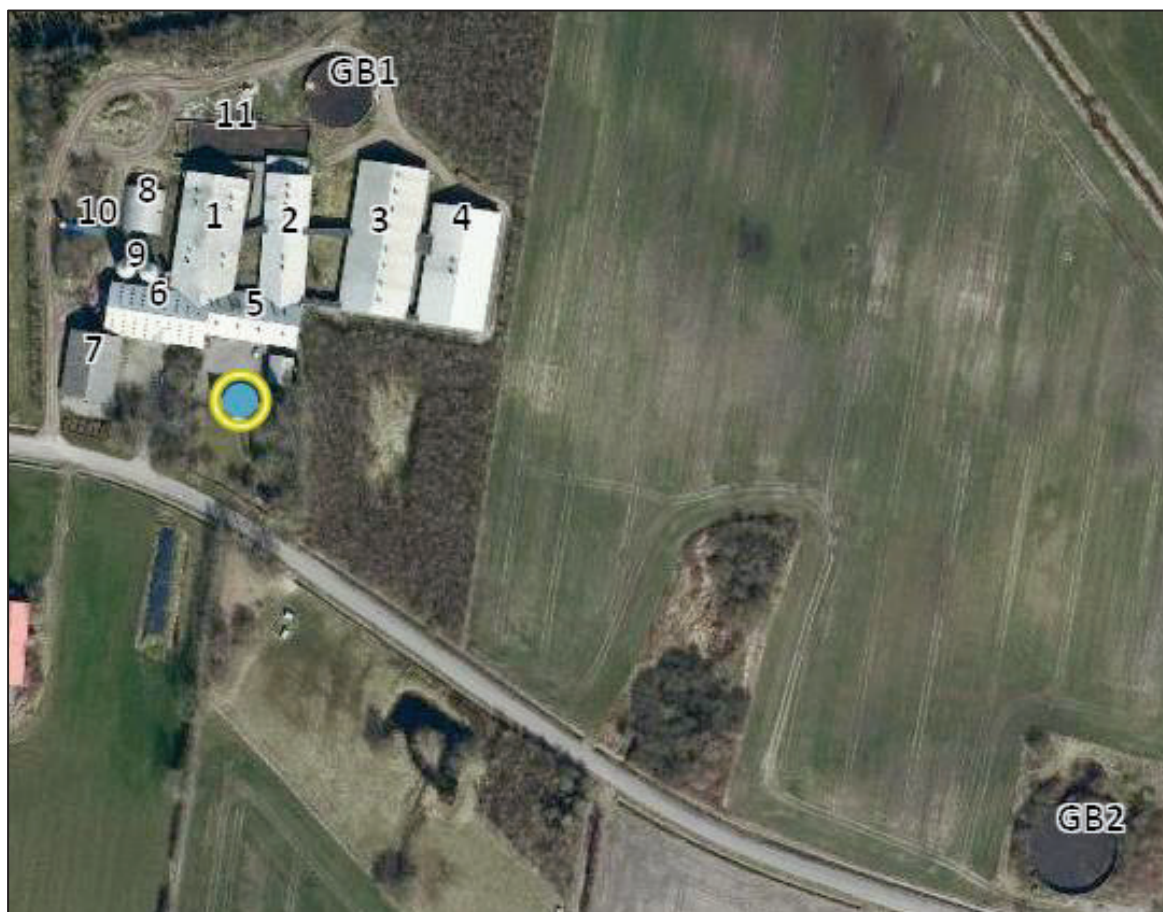
Der redegøres for ammoniak- og lugtemissionen, samt for øvrige områder, hvor husdyrbruget kan belaste omgivelserne fx støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og ressourceforbrug.

I kapitel 4 vurderes husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Ejendommen er en sobesætning, hvor der produceres grise og polte. De fleste af grisene sælges ved ca. 30 kg. Enkelte bliver dog på ejendommen og indgår i avlen eller de sælges som slagtesvin. Forskellige vægtintervaller kan forekomme afhængig af afsætningsmuligheder og køberens ønsker.

Oversigt over anlægget ses i figur 1.

Figur 1 Situationsplan for Skovbjergvej 5

Tabel 1. Oversigt over bygninger. Bygningsnumrene henviser til numrene i figur 1.

Bygningsnr.	Anvendelse
1	Toklimastald
2	Løbeafdeling
3	Farestald
4	Drægtighedsstald
5	Svin/polte
6	Foderlade
7	Lade
8	Maskiner
9	Foder-siloer
10	Træ-pillefyr
11	Gyllelagune 2000 m ³
GB1	Gyllebeholder 2000 m ³
GB2	Gyllebeholder 3600 m ³

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug skal den ansøgte drift sammenholdes med nudriften og med driften for 8 år siden. I det følgende beskrives derfor 8-års driften, nudriften og den ansøgte drift. I denne sammenhæng skal "drift" forstås som størrelse og type af produktionsarealer. Oplysninger om produktionsarealer fremgår også af IT-ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk og er vist skematisk i Tabel 2.

Den nuværende tilladelse er en anmeldeordning fra 2013. Da der ikke er sket nogen ændringer i det tilladte dyrehold inden for de sidste 8 år, er der ikke forskel på den tilladte 8-års drift og nudriften.

Det ansøgte indeholder ikke ændringer i produktionsarealet i forhold til 8-års driften og nudriften. I det ansøgte søges der dog om flexgrupper i enkelte stalde for at opnå fleksibilitet i forhold til, hvilke aldersgrupper (vægtintervaller), der går i hvilke staldafsnit.

Tabel 2 Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift Anm 2013	Nudrift Anm 2013)	Ansøgt 2022
1. Toklimastald	Smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv	676	676	676
2. Løbeafdeling	Søer, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	390	390	390

	<i>Slagtesvin, drænet gulv og spalter*</i>	61	61	61
3. <i>Farestald</i>	<i>Søer, diegivende, kassestier, delvis spaltegulv</i>	911	911	911
4. <i>Drægtighedsstald</i>	<i>Søer, løsgående, delvis spaltegulv</i> <i>Slagtesvin, drænet gulv og spalter*</i>	690 49	690 49	690 49
5. <i>Svin/polte</i>	<i>Slagtesvin, drænet gulv og spalter*</i> <i>Slagtesvin, delvis spaltegulv, 50-75% fast</i> <i>Slagtesvin, fast gulv</i>	169+86 50 10	169+86 50 10	169+86 50 10

* I staldafsnit markeret med "*" er der søgt om flexgruppe, således at der kan gå søer eller slagtesvin. Hermed undgås usikkerhed omkring, hvornår der er tale om en so, en polt eller et svin.

Størrelsen af produktionsarealerne er opgjort ud opmålinger og ud fra staldtegninger, der er vedlagt som bilag.

Stald 1 er en toklimastald med delvis spaltegulv. Der ændres ikke på stald 1.

Stald 2 er en løbeafdeling. Stalden er delt op i en nordlig og en sydlig ende. Der foreligger ikke nogen tegning, der viser indretningen i den nordlige ende korrekt. På den vedlagte tegning er indretningen skitseret med håndtegning. I den nordlige ende er der 2x25 og 2x27 enkeltbokse samt en række stier. Alt er med delvis spaltegulv. Stierne anvendes til stimulering af polte. I den sydlige ende er der 3x36 enkeltbokse (der er 3x37 på tegningen, men reelt er der kun 2x36) med delvis spaltegulv og en række stier med fulddrænet gulv. Der ændres ikke på stald 2, men der søges om flexgruppe, så stierne både kan anvendes til søer og slagtesvin/polte.

Stald 3 er farestald med kassestier med delvis spaltegulv. Der ændres ikke på stald 3.

Stald 4 er en drægtighedsstald med løsgående søer på delvis spaltegulv. I den nordlige ende er der 6 stier med fulddrænet gulv, der anvendes til polte eller syge dyr. Der ændres ikke på stald 4, men der søges om flexgruppe, så stierne både kan anvendes til søer og slagtesvin/polte.

Stald 5 anvendes til svin/polte. Der foreligger ikke nogen tegning, der viser indretningen korrekt. På den vedlagte tegning er indretningen skitseret med håndtegning. I den vestlige del er der 32 stier med fulddrænet gulv. I en østlige side er der 18 stier med fulddrænet gulv, 42 stier med delvis spaltegulv (50-75% fast gulv) og 2 stier med fast gulv. Der ændres ikke på stald 5, men der søges om flexgruppe, så stierne med delvis spaltegulv både kan anvendes til søer og slagtesvin/polte.

Beregning af størrelse på produktionsarealerne fremgår af bilag 1.

Indretning af staldene fremgår af plantegninger i bilag 2.

På ejendommen findes to gyllebeholdere og en gyllelagune (tabel 3). Der er ikke gødnings-opbevaringsanlæg til fast gødning.

Tabel 3 Opbevaringslagre til husdyrgødning

Gyllebeholder	Opførelses år	Kapacitet (m³)	Overfladeareal (m²)	NH₃-effekt
1. Gyllebeholder	1994	2.000	510	Ingen indregnet, (flydelag)
2. Gyllebeholder	1994	3.600	862	Ingen indregnet, (flydelag)
3. Gyllelagune	1979	2.000	613	Ingen indregnet, (flydelag)
I alt		7.600		

Der sker ikke ændringer i opbevaringsanlæggene med det ansøgte.

Der er foretaget en kapacitetsberegning for ejendommen (bilag 3), der viser, at der er lagerkapacitet til over 9 mdr. Herved vurderes det, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens vejledende regler om 9 måneders opbevaringskapacitet er overholdt.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger ejer og driver ikke andre ejendomme end denne som ansøgningen omhandler.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

I dette afsnit beskrives husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturområder og omkringboende.

3.4.1 Generelle afstandskrav

Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 8 skal vurderes i forhold til nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, samt udvidelser og ændringer, der medfører forøget forurening.

Da der ikke bygges nyt, og da der ikke foretages nogen ændringer, der medfører øget forurening, vurderes der ikke at være behov for yderligere redegørelse for afstandene i forhold til afstandskravene.

3.5 Ammoniakemission

Det ansøgte projekt medfører ikke nogen ændringer i ejendommens samlede ammoniakemission:

- Emission i 8 års drift = 4040,9 kg NH₃-N/år
- Emission i nudrift = 4040,9 kg NH₃-N/år
- Emission i ansøgt drift = 4040,9 kg NH₃-N/år.

3.5.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1 natur er habitatnatur, der ligger over 5 km væk. Totaldepositionen fra anlæg på naturområdet er 0,0 kg N/ha. Ifølge hjælpeværktøjet i husdyrgodkendelse.dk er der kumulation med ét andet husdyrbrug, men da totaldepositionen er 0,0 kg, så er lovkravet overholdt uanset om der er kumulation.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger ca. 5 km vest for anlægget. Afstanden betyder, at der ikke afsættes ammoniak på overdrevet. Dermed er lovens krav om max 1 kg totaldeposition overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha. Da projektet ikke medfører nogen meremission fra anlægget, og der heller ikke ændres på ammoniakældernes

placering, er der ingen merdeposition på naturområderne. Det vejledende krav om max 1 kg merdeposition er således overholdt.

Tabel 4. Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter jf. Figur 2

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Overdrev SØ	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Overdrev V	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Mose V	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
Mose SV	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Mose SØ	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	5,3
Overdrev Ø	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Hede NV	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat S	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat SV	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Figur 2. Markering af de tre nærmeste naturområder omkring ejendommen, hvor der er beregnet ammoniakdeposition til (jf. tabel 5). De andre naturpunkter ligger længere væk, og er derfor ikke med på kortet.

3.6 Lugtemission

Nærmeste nabo uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger, er Skovsbjergvej 5A, der ligger ca. 80 m væk.

Nærmeste samlede bebyggelse vurderes at være Kærmoosevej 4.

Nærmeste byzone er ved Toftlund ca. 1 km væk.

Ifølge beregningerne i IT-ansøgningen overholder projektet ikke lugtgenekriterierne for nærmeste nabo og nærmeste samlede bebyggelse (tabel 6), men da projektet ikke medfører øgede lugtgener, og da en fysiske afstand er mere end 50% af geneafstanden, kan der søges om dispensation efter "50%-reglen".

Tabel 5. Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Kærmoosevej 4	0	FMK	157	157	217,7	Ja
 Skovsbjergvej 4	0	FMK	157	157	244,6	Ja
 Skovsbjergvej 5A	0	FMK	157	157	131,4	Nej
 Skovsbjergvej 8	0	FMK	157	157	524,1	Ja
 Kærmoosevej 4	0	NY	364,3	364,3	218,1	Nej
 Skovsbjergvej 4	0	NY	364,3	364,3	246,5	Nej
 Toftlund Ejerlav, Toftlund	0	FMK	496,3	496,3	1176,7	Ja

3.6.1 Kumulation til naboer

Der vurderes ikke at være kumulation med andre husdyrbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys og transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet. Disse faktorer beskrives i dette afsnit.

3.7.1 Støj, rystelser og vibrationer

På landbrugsejendomme er der en række aktiviteter som kan medføre støj. Det kan for eksempel dreje sig om foderhåndtering, transport, dyr i åbne stalde, gyllepumpning, korntørring mm. Det ansøgte projekt forventes ikke at medføre ændringer i støj, rystelser eller vibrationer fra ejendommen

Tabel 6. Tabel over støjklider

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilation	På alle stalde	Hele døgnet, dog efter behov. Temperaturstyret, hvilket medfører, at ventilationen i klimastalden ikke kører hele tiden.
Foderblanding, kornmølle og udfodring	Foderlade	Ca. 16 timer pr døgn
Udkørsel af husdyrgødning	Staldene/gyllebeholderne	Marts-maj og september-oktober primært kl. 8.00-18.00 og så vidt muligt ikke weekend.
Lastbiler m.v.	Ved stalde og foderlade/maskinhus/fyr	Dagtimerne
Levering af træpiller	Ved træpillefyr	½ time en gang pr måned
Indlevering af dyr	Ingen	-
Udlevering af dyr	Udlevering nord for stald 1 samt ved GB2	30-kg grise udleveres hver 14. dag. Det tager ca. 1 time Søer og slagtesvin udleveres ca. hver 14. dag. Det tager ca. 2x15 minutter.
Korntørring	Foderlade	Hele døgnet i periode efter høst efter behov. Da der er gastæt silo er behovet ikke stort.
Kompressor	Foderlade	Ved behov

Placering af støjklider fremgår af bilag 4.

3.7.2 Støv

Foderhåndtering ved foderladen og transporter på ejendommen kan støve - især i tørt vejr. Der leveres soja og smågrisepiller en gang pr måned. Soja tippes af i foderlade. Smågrisepiller blæses ind i silo via lukket rørsystem. Der leveres mineraler i sække hver 2. måned.

Der leveres træpiller en gang pr måned, hvor træpillerne blæses ind i silo. Det kan kortvarigt give anledning til støj og støv.

Antallet af transporter vurderes at være uændret fremover.

Placering af støvklider fremgår af bilag 4.

3.7.3 Lys

Der er udendørs belysning ved udleveringsrampen nord og øst for klimastald. Placering af lysklider fremgår af bilag 4. Lyset anvendes, når der leveres grise i de mørke timer. Herudover er der lys

indendørs i staldene efter behov, men der er tale om lukkede stalde. Det ansøgte projekt medfører ikke ændringer i belysning.

3.7.4 Skadedyr

På ejendommen foretages fluebekæmpelse i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Der opbevares ikke fast møg på ejendommen.

Der er indgået aftale med privat firma om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Det ansøgte projekt forventes ikke at medføre ændringer i risiko for eller håndtering af skadedyr.

3.7.5 Transporter

Antallet af transportter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transportter. I dette tilfælde vurderes det dog at ændringen i dyreholdet er så lille, at det ikke medfører ændring i antallet af transportter.

Transportterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 6.00 til kl. 17.00

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er. Det er maskinstation der står for udbringning. Godt 80% af arealerne ligger tæt omkring ejendommen.

Tablet 7. Anslået antal transportter. Antallet af transportter vurderes at være det samme før og efter det ansøgte projekt

Transport-type	Antal pr år
Indkøbt foder mv.	Ca. 30
Udlevering af korn	Ca. 0
Fyringsolie	Ca. 0
Traktor diesel	Ca. 6
Træpiller	Ca. 12
Indlevering af dyr	Ca. 0
Udlevering af dyr til levebrug	Ca. 26
Udlevering af dyr til slagtning	Ca. 24
Afhentning af døde dyr (ved GB2)	Ca. 106
Diverse sækkevarer (minerale, rengøringsmidler mv.)	Ca. 12
Gylle til biogas	Ca. 160
Gyllekørsel	Ca. 258
Halm	Ca. 1
Maksimalt i alt	Ca. 635

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er.

Placering af interne transportter fremgår af bilag 4.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.8.1 Døde dyr

Døde dyr opbevares hygiejnisk og overdækket ved GB2 ca. 270 m sydøst for ejendommen. De opbevares og bortskaffes i henhold til gældende regler for opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Smågrise opbevares i kølet container, mens søer ligger på spalter med kappe over og hegn omkring. DAKA står for afhentning.

3.8.2 Affald

Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ. Erhvervsaffald afhentes af renovationsfirmaet Flemming Paulsen.

Tabel 8. Opbevaring og bortskaffelse af affald

Affaldstype	Opbevaring	Aftager
Døde dyr	Ved den store gyllebeholder	Daka
Spildolie	Ingen	-
Kemikaliedunke	I laden	Genbrugsplads
Plast	Container	Flemming Paulsen
Medicinrester	Ingen	-
Jern	udendørs	Køres på genbrugspladsen
Brændbart	Container	Flemming Paulsen
Pap og papir	Container	Flemming Paulsen
Farligt affald - spraydåser - lysstofrør - batterier - spildolie - mm	I laden	Genbrugsplads

3.8.3 Olie- og kemikalier

Kemi opbevares i aflåst rum uden afløb.

Tabel 9. Olietanke på ejendommen

Anvendelse	Størrelse (L)	Årgang	Placering	Bemærkning
Dieselolie	1200	1999	I bygning 7	Overjordisk tank. Tanken er placeret indendørs. Den står på fast bund uden afløb.
Dieselolie	2500	2007	I bygning 7	Overjordisk tank. Tanken er placeret indendørs. Den står på fast bund uden afløb.

3.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)

Der anvendes primært energi til ventilation, fodring/foderblanding og gyllepumpning samt markvanding.

Ejendommens elforbrug ligger på 265.000 kwh pr år.

Ifølge normtal i Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES, er det forventede elforbrug 248 kwh pr årsso med 30 kg grise og 10 kwh pr svin (32-107 kg). Ud fra normtal vil det forventede elforbrug til det tilladte dyrehold således være $(248 \times 610) + (10 \times 554) = 156.820$ kwh.

Ud fra normtal vil det forventede elforbrug til det forventede dyrehold fremover være $(248 \times 650) + (10 \times 1200) = 173.200$ kwh. Elforbruget er således højere end det forventede ud fra normtal. Se kapitel 4 for yderligere bemærkninger til elforbrug.

Tabel 10. Husdyrbrugets årlige energiforbrug. Forbruget forventes at være uændret før og efter projektet

Type	Mængde pr år i nudrift
El	265.000 kwh inkl. markvanding
Traktordiesel	0 (ansøger står ikke for markdriften)
Fyringsolie	0
Træpiller	125.590 kg

3.8.5 Vandforbrug

Der anvendes primært vand til vask af stalde samt til drikkevand og iblandet foderet. Hvis dyreholdet udvides, kan forbruget af drikkevand stige lidt.

Ejendommens vandforbrug ligger på 9.026 m3.

Ifølge normtal i Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES, er det forventede vandforbrug 6200 L pr årsso, 143 L pr gris (7,3-32 kg) og 560 L pr svin (32-107 kg). Ud fra normtal er det forventede vandforbrug til det tilladte dyrehold således $(6200 \times 610) + (143 \times 20060) + (560 \times 554) = 6.961$ m3.

Ud fra normtal er det forventede vandforbrug til det forventede dyrehold $(6200 \times 650) + (143 \times 21.000) + (560 \times 1200) = 7.705$ m3. Vandforbruget ligger altså lidt over det forventede ud fra normtal. Se kapitel 4 for yderligere bemærkninger til vandforbrug.

Tabel 11. Anslået årligt vandforbrug (m3/år)

Anvendelse	Før ændring	Efter ændring
Drikkevand, vand i foderet og vask af stald	9.026 m3	9.026 m3
Vask af maskiner	0	0

Ejendommen får vand fra Toftlund Vandværk.

3.8.6 Restvand

Tabel 12 Befæstet areal (m2) omkring bygninger

Befæstede arealer	Før ændring	Efter ændring
Udlevering	88	88
Vaskeplads	0	0

Tabel 13 Anslåede mængder af restvand (beregnet som 0,7xareal (m2))

Type af restvand	m3 /år før ændring	m3/år efter ændring	Afledes til
Vand fra udlevering	62	62	Gyllelagune

Vand fra toilet i stalden leds til septiktank.

3.9 BAT-Ammoniakemission

I dette afsnit redegøres der for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold bedst tilgængelig teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

Tabel 14. Samlet BAT-beregning og ammoniakemission

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3278	794	4071
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3278	794	4071
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 4.071 kg N/år og ammoniakemissionen er på 4.071 kg N/år, dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt.

BAT-niveauet påvirkes af, om der er tale om nye eller eksisterende bygninger. BAT-beregningen i denne ansøgning er baseret på, at alle staldafsnit er eksisterende.

Der foreligger ikke nogen egentlig miljøgodkendelse af ejendommen. Der er således ingen vilkår om ammoniakreducerende tiltag, som skal videreføres i denne miljøansøgning. Da alle stalde er eksisterende, og ikke renoveres i forbindelse med dette projekt, er der ikke krav om nye ammoniakreducerende tiltag for at overholde BAT.

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger 34 km fra den dansk-tyske grænse, og en vurdering af indvirkning på miljøet i et andet land finder ansøger derfor ikke relevant.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

I dette afsnit *vurderes* projektets direkte og indirekte virkning for miljø, natur og mennesker. Vurderingerne tager udgangspunkt i beskrivelsen af det ansøgte fra kapitel 3.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

(bilag IV-arter, kulturarv og landskabet)

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med et ansøgte projekt, og der er heller ingen forøgede emissioner. Derfor vurderes projektet ikke at påvirke landskab, kulturarv eller levesteder for bilag IV-arter. Det kan nævnes, at ejendommen, inklusive den decentrale gyllebeholder, ligger omkranset af bevoksning, og derfor relativt skjult fra vejen og omkringboende.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

(menneskers sundhed, luft)

I lovgivningen er der faste krav til ammoniakemissionen, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i IT-ansøgningen viser, at BAT-kravet for ejendommen er overholdt (afsnit 3.9). Det vurderes derfor, at der er foretaget tilstrækkelige tiltag til at minimere ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakemission til naturarealer omkring ejendommen er beskrevet i afsnit 3.5.

Lovens krav til ammoniakpåvirkning af natur i både kategori 1 og 2 er overholdt, og projektet medfører ikke nogen merbelastning af områderne. Derfor vurderes det, at ammoniakemission fra projektet ikke påvirker disse naturområder.

Hvad angår kategori 3 natur omkring ejendommen, så belastes disse ligeledes med en merdeposition på mindre end 1 kg. Når det ansøgte medfører en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype.

Samlet set vurderes det, at projektet ikke vil medføre tilstandsændringer i omkringliggende natur, og dermed heller ikke påvirke levesteder for bilag IV-arter.

4.4 Lugtgener for omboende

(Menneskers sundhed/gene).

Lugtemission fra ejendommen er beskrevet i afsnit 3.6.

Projektet medfører ingen ændringer i den beregnede lugtemission fra ejendommen. Som det fremgår af kapitel 3, overholder ejendommen lugtkravene i forhold til byzone, men ikke til nærmeste nabo og samlet bebyggelse. Da projektet ikke medfører forøgede lugtgener, er der søgt dispensation efter "50%-reglen".

For at minimere lugt holdes ejendommen ryddelig, med fjernelse af gødning og foderrester samt vedligeholdelse af ventilation.

Lugt opleves ikke ens af alle personer, men på baggrund af de gennemførte beregninger samt ovennævnte foranstaltninger vurderes det dog, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til ændrede eller øgede gener for naboerne.

4.5 Støjgener samt rystelser og vibrationer

(Menneskers sundhed/gene)

Støjkilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.1 samt af bilag 4.

Den væsentligste støjkilde på ejendommen vurderes at være i tilknytning til foderhåndtering, levering af træpiller samt transport af foder og dyr.

Ventilationen er temperaturstyret, så den kører mindst muligt.

Nærmeste nabobeboelse er Skovsbjerg 5A ca. 75 m mod vest. Herefter følger Skovsbjergvej 6 ca. 120 m syd for staldene, Kærmosevej 4 ca. 170 m mod vest og Skovsbjergvej 4 ca. 200 m mod sydvest. Vindretningen vil ofte være mod nordøst – altså fra naboerne og hen imod staldene og ikke omvendt. Dette forventes at medvirke til færre støjgener hos naboerne. Der er en del beplantning omkring staldene – dog primært øst for staldene.

De fleste transporter foregår i dagtimerne. Korntørring kører i døgndrift, men kun i en periode efter høst.

Det ansøgte projekt forventes ikke at påvirke antallet af transporter, og støjen herfra, mærkbart.

Samlet set vurderes driften ikke at medføre væsentlige gener i form af støj, rystelser eller vibrationer, og det ansøgte projekt forventes ikke at medføre ændringer. Se også afsnit 4.9 om transporter.

4.6 Støvgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støvkilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.2 samt af bilag 4.

Der kan forekomme støv i forbindelse med transporter i tørt vejr. På grund af vindretningen vil støv oftest flyve mod øst/nordøst – altså væk fra naboerne. Der er beplantning omkring ejendommen, hvilket forventes at reducere eventuelle støvgener.

Foder tippes af indendørs eller blæses ind i siloer. Træpiller blæses ind i siloer.

Samlet vurderes det, at naboerne sjældent vil opleve støvgener fra ejendommen. Projektet vil ikke medføre flere transporter eller ændrede flere støvgener.

4.7 Lyspåvirkninger

(Landskabet og gener for mennesker)

Lyskilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.3 samt af bilag 4.

Udendørs lyskilder på ejendommen anvendes kun ved levering af grise i de mørke timer.

Det vurderes ikke, at belysningen på ejendommen kan ses fra omkringboende naboer og forbipasserende, på grund af beplantning og bygninger.

Projektet vil ikke medføre ændring i lyskilder.

4.8 Skadedyr

(Gener og menneskers sundhed)

Forebyggelse og håndtering af skadedyr er beskrevet i afsnit 3.7.4. Projektet forventes ikke at medføre øgede gener fra fluer og skadedyr.

På grund af de forebyggende foranstaltninger, samt afstanden til naboerne, vurderes disse ikke at være generet af skadedyr, der stammer fra produktionen på Skovsbjergvej 5.

4.9 Transporter

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Anslået antal transportere fremgår af afsnit 3.7.5. Placering af transportveje fremgår af bilag 4.

Transport er i sig selv en forurenende aktivitet. Husdyrbruget vil som udgangspunkt tilstræbe færrest muligt transportere for at minimere tidsforbrug og udgifter til brændstof og arbejds løn. Husdyrbruget har dog behov for at transportere dyr, foder og gødning mv. Antallet af transportere søges minimeret ved at planlægge transporterne og køre med størst mulige læs.

Antallet af transportere forventes ikke at stige i ansøgt drift. Gener fra transportere søges minimeret ved hensynsfuld kørsel, og ved at kørslerne så vidt muligt foregår i dagtimerne.

4.10 Energi

(Klima)

Ejendommens forventede energiforbrug fremgår af kapitel 3.

Som nævnt ligger elforbruget højere end det forventede ud fra normalt. Det skyldes at der produceres og blandes foder på ejendommen og at elforbruget også dækker over markvanding.

Elforbruget til ventilation og fordring vil afhænge af dyreholdet, som kan variere. Endelig bør det nævnes, at normtallene dækker over store variationer.

Elforbruget forventes ikke at ændres mærkbart som følge af projektet.

Elforbruget søges minimeret ved følgende tiltag:

- Temperatur-styret ventilation
- Ventilation rengøres efter hvert hold dyr eller årligt afhængig af dyretype
- Der anvendes lavenergibelysning (LED) i staldene
- Udendørs belysning anvendes sjældent
- Mølle i foderanlæg er en energibesparende model

- Der foretages løbende service på ventilation og foderanlæg

Samlet set vurderes det, at der er foretaget tiltag til minimering af energiforbruget.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

(Vand)

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af kapitel 3. Som nævnt ligger vandforbruget højere end forventet ud fra normtal, hvilket kan skyldes det hjemmeblandede foder. Vandforbruget vil dog afhænge af dyreholdet, og normtallene dækker over store variationer.

På ejendommen er der følgende tiltag til minimering af vandforbrug.

- Der anvendes drikkenipler placeret over vandtrug, så vandspild minimeres
- Staldene iblødsættes før de vaskes med højtryksrensere med koldt vand
- Vandforbrug registreres
- Eventuelle lækager på vandrør mv. identificeres og repareres

Foruden tiltag til minimering af forbruget af vand, tages der også hensyn til risikoen for forurening af overfladevand (søer og åer). Der er ingen søer eller åer inden for 100 m fra staldene eller gyllelagre.

Beholderen kontrolleres af en beholderkontrollant hvert 10. år, og pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn. Ved pumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder aktiveres en kontakt i stalden. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Ejendommen ligger ikke inden for nitratfølsomt indvindingsområde, område med særlige drikkevandsinteresser eller borningsnære beskyttelsesområder. Udbringningsarealerne er bortforpagtede, men de er fortsat underlagt de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning, hvorved risiko for afstrømning til søer og vandløb minimeres.

Olie og kemi opbevares indendørs i rum uden afløb. Herved mindskes risikoen for forurening ved eventuelt spild.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

(jordarealer og jordbund)

Jordbundstypen er grovsandet jord og terrænet omkring bygningerne er relativt fladt. Dette reducerer risiko for afstrømning af næringsstoffer fra stalde og gyllebeholdere. I kombination med de beskrevne tiltag i afsnit 4.11 vurderes det, at ansøger har foretaget de nødvendige foranstaltninger for at minimere risikoen for jordforurening.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

(befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der vurderes ikke at være særlige forhold ved beliggenheden af det konkrete husdyrbrug, der skal tages med i betragtning og som kunne betyde, at der skal udvises særlig forsigtighed.

Som nævnt tidligere i denne rapport vil projektet ikke medføre øgede emissioner af lugt og ammoniak, og som beskrevet i afsnit 4.11 er der foretaget foranstaltninger for at minimere risiko for forurening.

Følgende tiltag på ejendommen vurderes desuden at gavne klimaet og dermed befolkningen generelt:

- Etablerer stærke efterafgrøder der opfanger CO2 og binder kulstof i jorden
- Hyppig udslusning af gylle fra svinestalde reducerer temperaturen i gyllen og reducerer derved dannelse af metan
- Sender gyllen til biogas
- Timing af udbringning (større risiko for emission af lattergasser ved udbringning på våd jord)
- Tilpasser gødning til kvælstofbehovet
- Minimerer foderspild
- Optimerer foderudnyttelse
- Minimerer protein i foderet
- Avler efter bedre foderudnyttelse
- Minimerer kørsel

4.14 Alternative løsninger

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne ansøgning. Eneste relevante alternativ er at tilpasse dyreholdet til den eksisterende tilladelse i stedet for at søge ny miljøgodkendelse. Det vil dog gøre det vanskeligt for ansøger at følge efterspørgslen på dyr i de korrekte vægtintervaller. Samtidig vil en ny miljøgodkendelse gøre det muligt at udnytte bygningerne bedre i forhold til dyrenes vægt samt hvor hurtigt de vokser. Der er derfor ikke overvejet væsentlige alternativer.

4.15 Oplysninger om konsulenten

Miljørådgiver Birgitte Madsen (se datablad forrest i denne rapport).

5. Konklusion

Der er foretaget beregninger af hvor meget lugt og ammoniak det ansøgte projekt forventes at medføre i forhold til den konkrete produktion på den konkrete beliggenhed. Der er foretaget konkrete vurderinger i forhold landskab og afstand til naboer. Herudover er danske landbrug reguleret af en række generelle regler der har til hensigt at beskytte miljøet i bred forstand. Ud fra de konkrete forhold samt de generelle regler vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på miljøet.

6. Bilag

Bilag 1 Tabel med beregning af produktionsarealer i 8-års drift og nudrift og ansøgt drift

Bilag 2 Indretning af staldene

Bilag 3 Kapacitetserklæring

Bilag 4 Aktiviteter (placering af lys-, støv- og støjkilder inkl. intern transport, opbevaring af døde dyr, olietanke, kemi og affald)